

N:o 93.

Af herr **O. Jonsson** i Hof m. fl., om antagande af lag angående förändrad lydelse af 1 kap. 2 § rättegångsbalken m. m.

Om det också får antagas, att en ökad befogenhet för häradsnämnden, på sätt vi i en annan motion föreslagit, kommer att höja folkets här och der nu slappade intresse för att i nämnden insätta sina bästa män och dermed nämndens anseende och häradsrättens duglighet, så bör därför icke förbises, att äfven i andra fall häradsrättens sammansättning för tjänstgöring kan och bör förbättras. Sålunda måste det anses i hög grad önskvärdt, att samma nämndemän i regel deltaga i ett måls handläggning från dess början till dess slut, och otvifvelaktigt är, att nämndens betydelse såsom integrerande del af häradsrätten i väsentlig mån beror på genomförandet af denna grundsats. Detta hindras återigen till en del af rättigheten för nämndeman att efter två års tjänst afgå och till en del af valperiodens korthet, men alldeles absolut i de fall, der på grund af kongl. förordningen den 17 maj 1872 två eller flera tingslag blifvit förenade till ett. Det stora antalet nämndemän omöjliggör nemligen der hvarje kontinuitet i tjänstgöringen. I sådant fall blir nämndemännens tjänstgöring så ambulatorisk, att i regel aldrig samma nämndemän kunna öfvervara ett mål från dess början till dess slut, och der blir nämndens uppfattning helt och hållet beroende af den mer och mindre knapphändiga redogörelse, hvarmed häradshöfdingen inleder öfverläggningen till dom.

Dessa missförhållanden kunna afhjelpas genom att dels förlänga den tid, för hvilken nämndeman väljes, likasom den tid, efter hvilken han har rätt att afgå, och dels genom en sådan ändring af 9 § i förut åberopade förordning, att antalet valde nämndemän ej blefve flere i de på grund af denna förordning sammanslagna tingslag än i andra.

Vi föreslå alltså, att Riksdagen måtte för sin del besluta:

1:o. *Lag angående förändrad lydelse af 1 kap. 2 § rättegångsbalken.*

Med ändring af kongl. förordningen den 19 juli 1872 förordnas, att 1 kap. 2 § rättegångsbalken skall lyda, som följer:

2 §. Till nämndeman är valbar hvarje inom valkretsen bosatt man, som är tjugufem år gammal och sjelf vid nämndemannaval rösträtt eger; dock ej den, som står under förmynderskap eller annans husbondevälde eller som all sin egendom till borgenärer afträdt och icke, på sätt lag förmår, visa gitter, att han från deras kraf fri är; ej den, som är tilltalad, eller blifvit under framtiden stäld eller fäld till ansvar för brott, som medför förlust af medborgerligt förtroende, eller dömd ovärdig att föra andras talan inför rätta, ej heller den, som är i Konungens eller rikets tjenst. Nämndeman väljes för åtta år, dock med rätt för den valde att efter fyra år afgå. Flyttar nämndeman ur valkretsen eller visar eljest giltigt hinder, då må rätten honom entlediga, ändå att han ej fyra år tjenstgjort. Nämndeman, som berättigad är att från tjensten afgå, skall tjensten fortfarande bestrida, till dess besked till domaren inkommit, att annan vald blifvit. Den, som fyllt sextio år, vare ej skyldig att i nämnd tjenstgöra. Ej heller vare någon pliktig att, sedan han ur nämnden afgått, åter inträda förr, än efter åtta år; samt

2:o. *Lag angående förändrad lydelse af 9 § i kongl. förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 maj 1872.*

Härigenom förordnas, att 9 § i kongl. förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 maj 1872 skall erhålla följande förändrade lydelse:

9 §. I allt hvad till rättegången hörer skall om tingslag gälla hvad genom lag eller författningar an-

gående härad stadgadt är. Äro eller varda två eller flera tingslag af Konungen förenade till ett, skola likväl i tjenst varande nämndemän fortfarande bibehålla sina befattningar, intill dess de af laga anledning derifrån afgå eller aflida och, sedan häradsrätten, så snart ske kan, indelat tingslaget i distrikt för val af nämnd, bestående endast af tolf ledamöter, val af ny nämndeman i afgäendes ställe ej anställas förr än ett distrikt tillhörande äldre nämndemäns antal nedgått till det, som enligt nya distriktsindelningen derå sig belöper. Intill dess nämndemännens antal nedgått till tolf, fördele häradshöfdingen, efter samråd med nämnden, tjenstgöringen dem emellan.

Stockholm den 27 januari 1894.

Olof Jonsson
i Hof.

Anders Persson.

Carl Carlsson Bonde.

Werner G. von Schwerin.
